

Sosyal ve Beşerî Bilimler Akademik Yazım ve Kaynak Gösterme Sistemi

NEDEN GEREKLİDİR?

Atıf yapma ve kaynak gösterme kurallarına uymak akademik araştırmanın ve fikrî mülkiyet haklarına saygının bir gereğidir. İstifade edilen bir kaynağın belirtilmemesi, yayın etiği ihlalidir. Bu sebeple bilimsel bir çalışmanın kaynakları, bibliyografik bileşenleri ile eksiksiz bir biçimde yazılmak durumundadır. *İSNAD*'ın yaygınlaşması, atıf yapma ve kaynak göstermede görülen hataların azaltılmasına ve yayın etiği ihlallerinin önlenmesine katkı sağlayacaktır.

Yurt dışı kaynaklı kaynak gösterme sistemleri ücretlidir ve güncel versiyonlarının İngilizce ve Türkçe dillerinde içeriklerine açık erişim olarak ulaşılamamaktadır. *CHICAGO*'nun 17. Edisyonu 1147, *APA*'nın 7. Edisyonu ise 428 sayfadır. Enstitülerin tez yazım kılavuzlarında sadece bu kaynak gösterme sistemlerinin kullanımının zorunlu tutulması, bu sistemlere abone olunmaması durumunda, öğrencileri internetten ulaşılabilen bir iki sayfalık bilgi notlarını kullanmaya mecbur bırakmaktadır. Üniversiteler, abone olarak öğretim üyeleri ve öğrencilerine bu sistemlerin güncel online versiyonlarını sunabilmektedirler. Bu seçenek, üniversitelere hem ekonomik bir yük oluşturmakta hem de yurt dışına bu alanda bağımlılığın devamına yol açmaktadır. *İSNAD* ise açık erişimdir ve ücretsiz bir alternatiftir.

NEDİR?

İSNAD, sosyal ve beşerî bilimler alanında hazırlanan çalışmalarda kullanılmak üzere geliştirilen akademik yazım ve kaynak gösterme sistemidir.

NE İÇERİR?

İSNAD, akademik araştırma ve yazıma dair temel ilkeleri, yayın etiğine ve ihlal türlerine dair tanımları ve kitaptan nota kâğıdına varıncaya kadar kırk bir farklı veri türüne dair kaynak gösterme kural ve örneklerini içerir.

ADI NEDEN İSNAD?

İsnad, “sözü söyleyenine kadar ulaştırmak ve bir rivayetin geliş yolunu haber vermek” anlamlarına gelir. “Sözünün senedi nedir?” örneğinde olduğu gibi sözün kaynağını sorgulamak ve belirtmek için “*isnad*” sözcüğü ile aynı kökten gelen “*sened*” kelimesi kullanılır. Bu anlamı sebebi ile ‘*isnad*’ sözcüğü, geliştirilen akademik yazım ve kaynak gösterme sistemine, marka adı olarak seçilmiştir.

ANA FİKRİ NEDİR?

İSNAD, atıf yapılan kaynağa dair bilgilerin hem metin içinde “Yazar, Tarih” bilgisi şeklinde hem de sayfa altında dipnot olarak “Yazar, Eser” düzeninde gösterilebilmesi ana fikrine dayanır. Kaynakçada ise uluslararası kaynak gösterme sistemleri ile uyumlu olarak eser künye bilgilerinin nokta işareti (.) ile ayrılması esastır.

AMACI NEDİR?

İSNAD, sosyal ve beşerî bilimler alanında Türkiye ve Türk Cumhuriyetlerinde atıf yapma ve kaynak göstermede görülen standart gereksiniminin giderilmesi amacıyla geliştirilmiştir.

FAYDASI NEDİR?

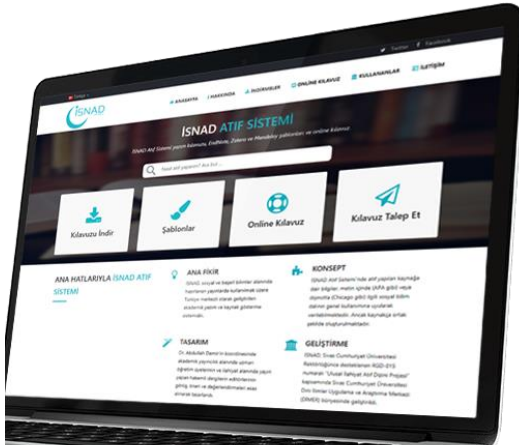
İSNAD'ın kullanımının yaygınlaşması, atıf yapmada ve kaynakça oluşturmada görülen hataların asgari düzeye inmesine olanak sağlayacaktır. *İSNAD*'ın yaygınlaşması ile kaynak göstermede belli bir standarda ulaşmak, Türk dünyası içinde üretilen akademik verilerin takibinin ve bibliyometrik analizlerinin yapılmasını kolaylaştıracaktır.

NEREDE VE NE ZAMAN GELİŞTİRİLDİ?

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Dini İlimler Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (DİMER) yürütülen *Ulusal İlahiyat Atıf Dizini Projesi* kapsamında 2018-2019 yıllarında geliştirildi.

TEZ YAZIMINDA KULLANILABİLİR Mİ?

İSNAD; Sivas Cumhuriyet, Sakarya, Harran, Ankara Yıldırım Beyazıt, Dicle, Bayburt, Gümüşhane, Recep Tayyip Erdoğan ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü tarafından tez yazımında kullanılacak kaynakça gösterme sistemlerinden biri olarak kabul edilmiştir. *İSNAD*'ı tez yazımında bir alternatif olarak kabul eden üniversitelerin sayısı her geçen gün artmaktadır.

www.isnadsistemi.org

KİMLER KULLANILIR?

İSNAD, başta öğrenciler ve araştırmacılar olmak üzere sosyal ve beşerî bilimler alanında çalışma yürüten herkes tarafından kullanılabilir.

MAKALE YAZIMINDA KULLANILABİLİR Mİ?

Ulusal hakemli dergilerin 80'i *İSNAD*'ı kullanmaya başlamıştır. *İSNAD*'ın kullanıcı sayısı artmaktadır. Ayrıca sempozyum ve konferanslarda, bildiri metinlerinin *İSNAD*'ı esas alarak hazırlanması yaygınlaşmaktadır.

KİTAP YAZIMINDA KULLANILABİLİR Mİ?

İSNAD, kitap yazımında kullanılabilir. *İSNAD*'ı kullanan yazar ve yayıncıların sayısı artmaktadır.

ÜCRETLİ Mİ?

İSNAD'ın basılı kılavuzu, PDF metin erişimi ve online versiyonu tamamen ücretsiz ve açık erişimdir. Diğer atıf stillerinin ücretli olmaları, ayrıca güncel versiyonlarının İngilizce ve Türkçe dillerinde açık erişim formatında içeriklerine ulaşılamaması, bu stillerin tam olarak öğrenilip akademik çalışmalarda doğru olarak kullanılmasını güçleştirmektedir.

TR DİZİN VE DERGİPARK KABUL ETTİ Mİ?

İSNAD, TR Dizin ile DergiPark'a atıf stillerinden biri olarak eklendi.

ÇOKLU DİL DESTEĞİ VAR MI?

İSNAD'ın İngilizce versiyonu hazırlanmıştır. Türk Cumhuriyetlerinde yaygınlaşması amacıyla Türk dillerine, ayrıca Arapça ve Farsçaya çevirisi planlanmıştır.

TÜRKÇENİN GÜÇLENMESİNE KATKISI VAR MI?

Türkçe olarak hazırlanan bir bilimsel yazım ve kaynak gösterme sisteminin varlığı, Türkçenin bir bilim dili olması hedefine ulaşılmasında büyük öneme sahiptir. Türkiye'de devlet kurumları ve üniversiteler, yıllardır kitap yayımladıkları hâlde, ortak bir yazım ve kaynak gösterme sistemi geliştirilememiştir. Hatta aynı kurumun farklı tarihlerde yayımladığı eserlerde, farklı kaynak gösterme uygulamaları görülebilmektedir. Yaygın kullanılan kaynak gösterme sistemlerinden *CHICAGO*'nun ilk versiyonu 1906 yılında hazırlanmış ve 2017 yılında 17. edisyonu kullanıma sunulmuştur. 1952'de ilk versiyonu kullanıma sunulan *APA*'nın 7. edisyonu 2019'da kullanıma girmiştir. 2018-2019 yıllarında Türkiye merkezli olarak geliştirilen *İSNAD*'ın kullanımının yaygınlaşması, Türkçenin bir bilim dili olarak güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

YAYGIN STİLLERLE UYUMLU MU?

Türkiye'de birçok yayıncının kullandığı kaynak gösterme uygulamaları, uluslararası kaynak gösterme sistemleri ile uyumlu değildir. Zira uluslararası sistemlerde, kaynakçada eser künye bilgileri nokta işareti (.) ile ayrılır. Kaynakçanın da aynen dipnotta olduğu gibi virgül ile bölünerek yazılması, genel kabule uygun değildir. *İSNAD*'da ise kaynakçanın nokta (.) esaslı düzenlenmesi benimsenmiştir. Kaynakçada eser künye bilgilerinin belli bir standartta yazılması, bilgisayar yazılımlarınca parçalanarak okunabilir ve anlamlandırılabilir 'temiz veri' elde edilmesi amacıyla yöneliktir.

TÜRK DİLİNE UYGUN MU?

İSNAD, Türk Dil Kurumu'nun yazım ve noktalama kuralları ile Türk kullanıcıların kullanım alışkanlıkları dikkate alınarak geliştirildi. Aslı İngilizce olan stiller ise Türkçeye tam uyumlu değildir. Örneğin *APA* stilinde, makale ve kitap adlarını oluşturan sözcüklerden sadece ilk sözcük büyük harfle başlar; diğerleri küçük harfle yazılır. Eser adında yer alan sözcüklerin ilk harflerinin küçük yazılması, Türkçe yazım kurallarına uygun değildir. *İSNAD*'da makale ve kitap adlarında yer alan "ile" ve "ve" gibi bağlaçlar dışındaki tüm sözcüklerin büyük harfle başlayacak şekilde yazılması istenir. *CHICAGO* stilinde kaynakçada makale adları ve bölüm adlarından hemen sonra nokta işareti konulmakta ve akabinde çift tırnak işareti kullanılmaktadır. Oysa dipnot ve kaynakça oluşturulurken Türkçe yazımda nokta, çift tırnak işaretinin dışına yazılmaktadır. Bunlara benzer birçok uygulamada *İSNAD*, Türkçe yazım kurallarına uygunluk gözetilerek geliştirildi.

ZOTERO, MENDELEY VE EDNOTE İLE UYUMLU MU?

İSNAD'ın Zotero, Mendeley ve EndNote kaynakça düzenleme programlarına uygun şablon eklentileri kullanımdadır. Öğrenciler ve araştırmacılar bu programları kullanarak akademik çalışmalarını kolay, hızlı ve hatasız şekilde yapma imkânına sahiptir.

İSNAD ATIF SİSTEMİ KULLANANLAR

İSNAD Atıf Sistemi
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin
proje desteği ile geliştirildi:
CÜBAP RGD-015